

Una Creu de Ferro

De tots els objectes que tinc a casa, n'hi ha un que és molt especial. Un objecte en si no és res. Sense el subjecte i la seva atribució, un objecte no té cap mena de valor ni significat –incloent-hi els de metalls i pedres precioses–. En aquest sentit, un dels objectes que conviden a una de les atribucions i representacions més nefastes i nocives de la història moderna és la Creu de Ferro. Condecoració prussiana –més tard alemanya– per excel·lència, va ser creada per Frederic Guillem III de Prússia el 1813, durant les Guerres Napoleòniques. Per la natura i estatus de la condecoració, la durada de l'existència se circumscriu als temps de guerra. Més enllà de 1813, la creu només ha existit en tres guerres més: la Guerra Franco-prussiana de 1870, la Primera Guerra Mundial, de 1914, i la Segona Guerra Mundial, de 1939.

L'imaginari popular ha acabat associant íntimament la Creu de Ferro al nazisme. No només Adolf Hitler va rebre la Creu de Ferro durant la Primera Guerra Mundial, sinó que ell mateix va restablir la Creu de Ferro el 1939 i hi va afegir l'esvàstica en comptes de la inicial del rei de Prússia i emperador d'Alemanya de les versions de 1870 i 1914. A més, la Creu de Ferro ha estat –i encara és– l'emblema de l'exèrcit alemany d'ençà de 1870. L'actual Bundeswehr de la República Federal Alemanya la va readoptar el 1956. Amb tot, l'imaginari sempre associarà la Creu de Ferro a l'esvàstica, i a Hitler, el nazisme i el pitjor militarisme. La fixació popular només ha afegit noves connotacions que tampoc han ajudat a reactualitzar l'atribució i la representació que

conté l'objecte per a nosaltres, subjectes.

Tanmateix, en tant que subjecte, la meua atribució i representació de la Creu de Ferro va canviar radicalment en un moment donat.

M'és sempre present en aquestes dates el meu padastre, mort fa dos anys en el més degradant Alzheimer en un geriàtric de Nou Mèxic. Físic teòric de renom, no és aquí l'espai per enumerar els seus premis, doctorats *honoris causa* i fórmules amb el seu nom. La seva atribució i representació honoràries no m'interessen, perquè són objectives. M'interessa la seva dimensió subjectiva, purament humana. El meu padastre, que té nom però que no li cal nom per ser, era suís i era alemany; era americà i era jueu. I és en aquesta seva condició

BORJA VILALLONGA

HISTORIADOR

Europa ha fet créixer la judeofòbia cristiana tradicional en el fangar antisemita modern

darrera que va tenir l'impacte més transcendent. Sense ell, res del que sóc tindria fonament, ni tindria explicació, ni, simplement, seria.

En la seva necessitat de tenir el fill que no va tenir, el meu padastre em va trobar. En la meua necessitat de tenir un pare present, jo el vaig trobar. Ell volia transmetre un passat, un llegat. Jo volia saber, conèixer i explorar. Un dia, arribant de Nova York a Girona, el meu padastre portava un objecte. Era una Creu de Ferro de 1914, un objecte menyspreat, d'horror bèl·lic i de connexió nazi. No era, però, el significat que ell li donava. Era la Creu de Ferro del seu avi, Paul Strassmann, metge ginecòleg de Berlín. I jueu. Amb un cert aire sever, me la va regalar. “Tu sabràs va-

lorar què significa i en tindràs cura”, em va dir. Així culminava la transmissió del seu llegat cap a mi.

Paul Strassmann va morir el 1938 en la més absoluta desolació. Havia estat forçat a malvendre la seva clínica ginecològica –la més gran de Berlín– i el seu fill Erwin, ginecòleg com ell, s'havia exiliat als Estats Units gràcies als seus contactes mèdics americans. He glossat la família Strassmann en el passat i hi remeto per a descobrir una apassionant família jueva berlinesa.

La Creu de Ferro de Paul Strassmann no és només el cim del llegat que el meu padastre em va transmetre amb plena intencionalitat, i que jo vaig acceptar fins a les darreres conseqüències. La Creu de Ferro és també testimoni de la fallida occidental més miserable. El jueu assimilat, mirall de raó occidental, patriota fervorós de la seva nació, va ser desposseït de tot el que tenia. Les fites que havia assolit no van esborrar de cap manera la seva marca jueva. Ni ell mateix tenia consciència d'aquesta marca. Els seus veïns i conciutadans sí. La Creu de Ferro de Paul Strassmann és el monument a la fallida més clamorosa del projecte modern –que és també un projecte jueu, no només dels europeus–. I, amb tot, va fracassar per la passió europea de fer-lo fracassar, i mantenir i acréixer la judeofòbia cristiana tradicional en el fangar antisemita modern. La Creu de Ferro de Paul Strassmann és el que vam ser, ens van prendre, i no vam poder ser. Encara avui aquesta és la història jueva i la fallida continuada d'Occident.

De tots els objectes jueus que tinc a casa, la meua Creu de Ferro és el més jueu de tots.

ARXIU PARTICULAR DE LA FAMÍLIA VILALLONGA

CARTES I MISSATGES

Agraïment

El 28 de febrer en Martí va sortir de Barcelona amb la il·lusió d'anar a pescar des de la costa d'Aigua Xelida, pròxima a Tamarit, un paratge que coneixia perfectament. A mitja tarda, veient que ni tornava ni contestava al mòbil, es va alertar el servei d'emergències, que immediatament i en plena foscor va organitzar la recerca d'en Martí.

Durant una llarga setmana, bombers, mossos d'esquadra, grup de suport d'operacions especials, salvament marítim, policia local i guàrdia civil, amb un gran desplegament de mitjans humans i tècnics, van estar treballant en condicions de forta maror i vent de tramuntana, que no els van fer dubtar de dedicar-hi un esforç que supera l'estricta responsabilitat professional.

Amb aquesta nota, la família volem manifestar públicament el reconeixement i agraïment a totes les persones que, d'una manera o d'una altra, han col·laborat en les tasques de recerca, malauradament sense resultats positius fins a data d'avui.

Volem remarcar la humanitat en el tracte que hem rebut i la professionalitat de tots els que han participat en l'operació de recerca, cosa que ens permet afirmar que a Catalunya disposem d'uns equips preparats i al servei de tota la població.

FAMÍLIA DE MARTÍ QUE
BARCELONA

Somriures polítics

Fa uns dies va acabar al Parlament el debat sobre la pobresa a Catalunya. Per diversos motius pressupostaris, sembla que no es podrà arribar a cobrir les necessitats de totes les persones desafortunades que ho necessiten.

Evidentment amb arguments diferents, tots els grups de l'arc parlamentari van manifestar la seva contrarietat, el seu disgust, en haver de constatar aquesta realitat.

Tenia molt d'interès en les intervencions, i he de dir que em van sorprendre les cares somrients dels parlamentaris, en els seus respectius escons, mentre tenien lloc els debats.

No posem en dubte que tots lamenten la incertesa de l'acord final, però el seu somriure era estèticament contradictori.

Els voluntaris adscrits a associacions sense ànim de lucre, dites també benèfiques, que ajudem a pal·liar en la mesura possible aquesta manca social i humanitària, coneixem de primera mà les angoixes de famílies afectades per la impossibilitat de rebre aquests ajuts. Els seus rostres tenen uns somriures ben tristos.

JAUME VALLÉS MUNTADAS
SANT ADRIÀ DE BESÒS

A Félix de Azúa

Ser un bon escriptor i un intel·lectual de prestigi no eximeix de dir barbaritats. El senyor De Azúa s'acaba d'inventar un brillant exercici de ficció presentant una Catalunya que només existeix en l'imaginari d'uns quants.

Ser un lliurepensador, si m'ho permet, senyor De Azúa, també implica ser rigorós i profund, defugir la mentida i actuar amb una certa responsabilitat. Les seves opinions contribuiran de ben se-

gur a fer uns quants independentistes més. No em farà deixar d'admirar l'extraordinària cultura realitzada en castellà, però tampoc no em privarà de tenir una mirada cosmopolita pensant i escrivint en català.

Fa unes setmanes, el PSOE parlava de problemes de convivència a Catalunya. Més greu, però, ha sigut el silenci dels dirigents del PSC. Vostè ha nascut a Barcelona i coneix la realitat catalana. Per això em sorprenen i m'entristeixen encara més les seves paraules. També les que ha dirigit contra persones que no pensen com vostè.

Que gaudeixi del seient de la Real Academia Española. No li demano que ajudi a bastir ponts, però sí una mica de respecte i de comprensió.

DAVID SERRADOR BALLESTER
VIC

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

[@diariARA](https://twitter.com/diariARA) facebook.com/diariARA cartes@ara.cat Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat

